

Pleje af kattens tænder

Katte kan på samme måde som hunde og mennesker danne tandsten og udvikle parodontose. Tandsten og parodontose ses hos katten på kindtænderne og især på de bageste kindtænder i undermund og den største kindtand i overmund

Tekst: Dyrlæge Jens Ruhnau

Foto: Dyrlægerne Jens Ruhnau og Mogens Hansen

Mundhulen hos katte kan holdes helt ren ved daglig tandbørstning. Men hvor det hos hunde gælder, at næsten alle hunde kan lære at få børstet tænder, er billedet et noget andet hos katte. Cirka halvdelen af alle katte finder sig ikke i at få børstet tænder. Selvom man er en tålmodig katteejer, må man altså nogle gange opgive at børste tænder på katten. Selvom tandbørstningen er den mest effektive måde at rense kattens tænder på, hjælper det jo ikke meget, hvis katten ikke vil være med til det. Der findes da også alternative metoder til at holde kattens tænder rene. Det er tyggebitter eller pasta med enzymer, som hindrer dannelsen af plak på tænderne, tørkost med tandstønsforebyggen belægning eller tørkost, der er lavet, så kattens kindtænder bliver rensede ved at tygge på tørkost kuglen. Endelig kan man anvende klorhexidin opløsning eller gelé, som man smører på med et stykke vat, stof eller gaze.

Huller i tænderne

Den vigtigste lidelse hos katte - ikke bare i mundhulen, men i det hele taget, er nok Feline Odontoclastic Resorptive Lesions (FORL). FORL er en meget smertefuld lidelse i tænderne. Det er en tilstand, hvor kattens egne celler begynder at nedbryde kattens tænder. Nedbrydningen af tænderne skyldes en type celler, der kaldes Odontoclastere. Det er celler, som normalt "rydder op" og fjerner døde celler fra tandrøddernes overflade. Der kan altså ske det, at odontoclasterne i stedet for at nøjes med at spise de døde celler, begynder at nedbryde den raske tandrod også. Man har forsøgt at udbore og plombere de angrebne tænder, ligesom ved en almindelig caries, men resultaterne er nedslående. Kun ganske få procent af de behandlede tænder kommer sig. På næsten alle tænderne fortsætter Odontoclasterne med at nedbryde tanden rundt om fyldningen.

Odontoclasterne angriber tandhalsen eller rødderne. De kan derfor være svære at se. En kat kan sagtens have flere angrebne tænder. Den eneste behandling, der kan kurere katten for denne tandpine, er ekstraktion af de angrebne tænder. Da det kan være svært at se rødderne af en tand, anbefaler dyrlægerne ofte, at der tages røntgenbilleder af alle kattens tænder, hvorefter de angrebne tænder trækkes ud. Internationale undersøgelser har vist, at mellem 30% og 50% af alle voksne katte lider af en eller flere tænder med FORL. Kattene viser desværre sjældent symptomer på lidelsen. Tænder, som er angrebet af FORL på tandhalsen, kan klinisk ses som lidt rødme af tandkødet i kanten og eventuelt ømhed, hvis man med en negl presser på området.

Mundhulebetændelse

Nogle katte lider af en særlig betændelse i mundhulen. Det er en ret voldsom betændelse, der angriber tandkødet og slimhinden i mundhulen. Lidelsen kan starte allerede, mens katten er killing. Der ses rødt ildelugtende tandkød. Det kan være svært at se forskel på en almindelig parodontose og en sådan betændelse i mundhulen. Mundhulebetændelsen bedres dog kun kortvarigt efter tandrensning og eventuelt antibiotikabehandling. Betændelsen kan i nogle tilfælde kontrolleres ved daglig tandbørstning og rengøring med klorhexidin, men ender i de fleste tilfælde med at udvikle sig til en kronisk tilstand, der kan være vanskelig at kontrollere. I de værste tilfælde trækkes alle kattens tænder ud, hvorved lidelsen i de fleste tilfælde helbredes. Mundhulebetændelsen er kendetegnet ved, at katten nærmest reagerer allergisk over for selv mikroskopiske mængder af plak i munden. Man véd ikke præcis, hvorfor katte udvikler denne reaktion, men én af faktorerne lader til at være en virus, der kaldes Calicivirus. Calicivirus giver dog ikke betændelsen alene.

Akutte skader

Katte præsenteres ofte i klinikken med akutte skader efter slagsmål, påkørsel eller fald fra store højder. Her er der ikke sjældent sket skader i munden også. Knækkede tænder behandles med en plombering, hvis det er friske skader og en rodbehandling, hvis det er ældre skader. Nogle tænder må endog trækkes ud. Det er heller ikke sjældent, at man ser et brud i underkæbens

samling (symfysen). Bruddet behandles ved at fiksere kæbegrenene med en skinne i ca. tre uger. Katte, der falder fra stor højde, risikerer at få et brud af ganespalten. Hele ganen åbner sig på langs, og der opstår en akut traumatisk ganespalte. I de fleste tilfælde vil en sådan traumatisk ganespalte vokse sammen igen af sig selv, men hvis den i løbet af et par uger ikke er vokset sammen, må katten opereres, og ganespal-

ten lukkes kirurgisk. Også kæbeleddene hos katte kan tage skade. De kan brække eller komme ud af led. Det kan være svært at se en sådan skade i den akutte fase, men kan medføre at katten i løbet af de næste par måneder bliver helt stiv i kæbeleddet og ikke kan åbne og lukke munden normalt. Er det tilfældet, må katten opereres.

Huller i tænderne hos kat ("FORL"), som der ses på dette billede, er en meget smertefuld tilstand og bør behandles hurtigst muligt.

"SUND MUND" med

Bucacat®

Mundhygiejnisk pasta

- Reducerer tandsten
- Forebygger dårlig ånde

Med ENZYMER

NYHED!

- hos dyrlægen

Se lige mine
BISSER!

ORION
PHARMA
ANIMAL HEALTH

Møllevej 3A • 2900 Nivå • TE: 49 12 87 65 • Fax: 49 12 86 12 • orionvet@orionpharma.com • www.orionvet.dk